

การบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการดำเนินงาน
ตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร

อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี*

INTEGRATING THE PRINCIPLES OF IDDHIPADHAM TO PROMOTE
THE EFFECTIVENESS ACCORDING TO THE LOCAL DEVELOPMENT PLAN
OF THE NONG RATCHAWAT SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION AT NONG YA SAI DISTRICT IN SUPHAN BURI PROVINCE

ศรินันท์ วิเศษฐ์สุวรรณ, นพดล ดีไทยสงค์,
วิชชุกร นาครน, พระครูโสภณวีรานุวัตร (นิคม ญฎฐวโร)

Sirinan Wisetsuwan, Noppadon Deethaisong,
Witchukorn Nakathon, Phrakhrusophonweeranuwat (Nikhom Natthawaro)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: sn6653504018@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี 2. เปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. นำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมในการส่งเสริมประสิทธิผลดังกล่าว การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านโครงสร้างมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความพึงพอใจของประชาชน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าอายุ รายได้ และอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนเพศและระดับการศึกษาโดยรวมไม่พบความแตกต่าง แต่เมื่อพิจารณาในรายหัวข้อบางด้านพบว่ามีความแตกต่าง สำหรับ

* Received July 20, 2025; Revised August 11, 2025; Accepted August 17, 2025

แนวทางการบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผล ประกอบด้วย 1. การส่งเสริมความรักและความเต็มใจในการพัฒนาท้องถิ่น 2. การส่งเสริมความเพียรและความรับผิดชอบต่อภารกิจ 3. การส่งเสริมความตั้งใจและเอาใจใส่ในการดำเนินงาน และ 4. การส่งเสริมการใช้ปัญญาในการพิจารณา วิเคราะห์ และพัฒนางานให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการดำเนินงาน; แผนพัฒนาท้องถิ่น; อิทธิบาทธรรม

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To examine the level of operational effectiveness according to the local development plan of the Nong Ratchawat Sub-District Administrative Organization, Nong Ya Sai District, Suphan Buri Province 2. To compare Public perceptions of operational effectiveness regarding the local development plan of the Nong Ratchawat Sub-District Administrative Organization, classified by personal factors and 3. To propose the integration of Iddhipada principles, Path of Accomplishment, to enhance the operational effectiveness of local development plan implementation. The research employed a mixed-methods approach, using quantitative data analysis through frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance. Qualitative data were analyzed using content descriptive interpretation.

Research Findings were as follows: The overall operational effectiveness of the Sub-District Administrative Organization was found to be at a high level. The highest average was in the structural effectiveness aspect, followed by public satisfaction, while the lowest was in the learning aspect. When comparing result by personal factors, statistically significant differences were found in age, income, and occupation. No significant differences were found by gender and education level overall, though some differences appeared in specific dimensions. The proposed integration of Iddhipada principles to enhance operational effectiveness includes: 1. Chanda; fostering motivation and willingness to contribute to local development. 2. Viriya; promoting diligence and responsibility among staff 3. Citta; encouraging attentiveness, care, and continuous monitoring in performance; and

4. Vimamsa; enhancing critical thinking, analysis, and the use of contextual knowledge for improving development operations.

Keywords: Operational Effectiveness; Local Development Plan; Iddhipada Principles

บทนำ

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง โดยต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับชาติและระดับจังหวัด และดำเนินการภายใต้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนตามที่ระบุไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2559 ซึ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการข้อมูลจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารงบประมาณ การคลัง การพัสดุ และการให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ซึ่งยิ่งเน้นย้ำความจำเป็นที่องค์กรเหล่านี้ต้องดำเนินงานด้วยหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในสายตาของประชาชนในระยะยาว โดยเฉพาะการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทั้งในด้านการตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติ การได้รับประโยชน์จากโครงการ และการร่วมประเมินผลลัพธ์ อันจะนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงและยั่งยืน (ยูติธรรม ปัทมะ, 2558)

แม้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตรจะมุ่งมั่นดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่นในหลากหลายด้านเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แต่ยังคงเผชิญกับปัญหาเชิงโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก การขาดแคลนไฟฟ้าส่องสว่าง ถนนชำรุดทรุดโทรม หรือระบบสาธารณสุขขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ทั่วถึงควบคู่ไปกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร เครื่องมือบุคลากร และความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและหลักการบริหารสมัยใหม่ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการให้บริการสาธารณะ ทั้งในด้านความเท่าเทียมความรวดเร็ว ความเพียงพอ และความต่อเนื่องของการบริการต่อชุมชนในระยะยาว ดังนั้นการเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และระบบระบายน้ำ จึงเป็นภารกิจเร่งด่วนควบคู่กับการยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรในด้านวิชาชีพ การบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อ

วางรากฐานการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกมิติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร, 2568)

การบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรม ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ถือเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ต้องเผชิญกับความหลากหลายของปัญหาในพื้นที่ หลักฉันทะ หมายถึง ความรักและความเต็มใจในการทำงานซึ่งจะเป็นพลังภายในที่กระตุ้นให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการรับใช้ประชาชน วิริยะ เน้นความพากเพียร ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ต้องอาศัยความต่อเนื่องและความอดทน จิตตะ คือ ความตั้งใจจริงและใส่ใจในรายละเอียดของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานเกิดความรอบคอบและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ขณะที่วิมังสา คือ ความสามารถในการไตร่ตรอง วิเคราะห์ และประเมินผลอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของข้อมูลและหลักวิชาการ เมื่อนำทั้งสี่องค์ประกอบมาปรับใช้ร่วมกันในการบริหารงาน ทั้งในระดับนโยบาย การปฏิบัติ และการประสานความร่วมมือกับภาคประชาชน จะส่งผลให้การบริการสาธารณะขององค์กรมีทิศทางที่ชัดเจน โปร่งใส มีคุณภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริงในทุกมิติทั้งยังช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยคุณธรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (วิกานดา ศรีศักดิ์, 2567)

ดังนั้น ผู้ทำวิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ทำการพัฒนาท้องถิ่นตรงตามความต้องการและตอบสนองต่อนโยบายสาธารณะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ และมีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 5, 155 คน (กรมการปกครอง, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 จำนวน 381คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 4 ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 5 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย 1. ประสิทธิภาพด้านการให้บริการ 2. ประสิทธิภาพด้านพึงพอใจของผู้รับบริการ 3. ประสิทธิภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4. ประสิทธิภาพด้านการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลัก

อิทธิบาทธรรม 4 ด้าน ได้แก่ 1. ฉันทะ (ความพอใจ) 2. วิริยะ (ความเพียร) 3. จิตตะ (ความคิดมุ่งมั่น) 4. วิมังสา (ความไตร่ตรอง) จำนวน 20 ข้อ

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน 310 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.36 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ตาม วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดนัดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยเชื่อมโยงกับบริบทของข้อมูล เพื่อให้ได้สาระสำคัญที่ถูกต้องครบถ้วน ตรงตามเป้าหมายของการศึกษา สุดท้าย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลผ่านการวิเคราะห์แล้ว จัดเรียงและนำเสนอผลการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการศึกษาครั้งนี้

ผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ประสิทธิภาพด้านการให้บริการ	3.82	0.58	มาก
2. ประสิทธิภาพด้านพึงพอใจของ	3.87	0.64	มาก
3. ประสิทธิภาพด้านโครงสร้าง	3.98	0.63	มาก
4. ประสิทธิภาพด้านการเรียนรู้	3.79	0.73	มาก
ภาพรวม	3.87	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านประสิทธิภาพด้านโครงสร้างมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพด้านพึงพอใจของประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านประสิทธิภาพด้านการเรียนรู้แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวม จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี	t	Sig.
1. ประสิทธิภาพด้านการให้บริการ	0.782	0.435
2. ประสิทธิภาพด้านพึงพอใจของผู้รับบริการ	-1.031	0.304
3. ประสิทธิภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน	-0.281	0.779
4. ประสิทธิภาพด้านการเรียนรู้	-4.168	0.000*
ภาพรวม	-1.451	0.148

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ตัวแปรจำแนก	F	Sig.	ผลการทดสอบ ($\alpha=0.05$)
อายุ	28.816	0.000	แตกต่างกัน
ระดับการศึกษา	0.859	0.425	ไม่แตกต่างกัน
รายได้ต่อเดือน	2.312	0.044	แตกต่างกัน
อาชีพ	30.546	0.000	แตกต่างกัน

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ รายได้ต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน

3. การบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ฉันทะ คือ ความพอใจและความเต็มใจในการทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรักในงาน มีทัศนคติที่ดีต่อการทำเพื่อส่วนรวม ยึดเป้าหมายร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนตามแผนพัฒนา วิริยะ คือ ความเพียรและความมุ่งมั่นในการทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความอดทน รับผิดชอบต่อภารกิจ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เข้มแข็ง และผลักดันให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาท้องถิ่น จิตตะ คือ ความเอาใจใส่และตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน เน้นความละเอียดรอบคอบ มีความรับผิดชอบ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานมีคุณภาพและสามารถปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง วิมังสา คือ การใช้ปัญญาไตร่ตรอง ส่งเสริมให้บุคลากรคิด

วิเคราะห์ ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ เรียนรู้จากข้อผิดพลาด นำมาปรับปรุงวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และพัฒนาแผนงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

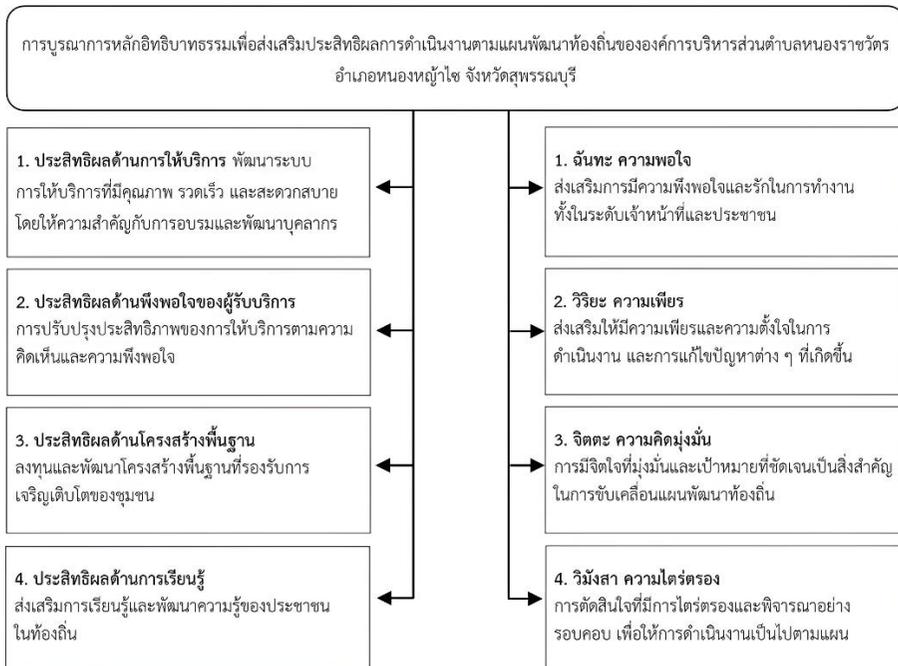
1. ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านประสิทธิผลด้านโครงสร้างอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านประสิทธิผลด้านความพึงพอใจของประชาชน ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านประสิทธิผลด้านการเรียนรู้ แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิโรจน์ ธีรวโร (2562) ที่ศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อรัง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านโครงสร้าง ความพึงพอใจของประชาชน และการเรียนรู้ขององค์กร ซึ่งแสดงถึงแนวโน้มเชิงบวกในการบริหารท้องถิ่น

2. การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ รายได้ต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระจอมจาวรวัฒน์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านการติดตามผลอยู่ในระดับน้อย ด้านสถานที่ให้บริการและกระบวนการให้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการเปรียบเทียบพบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพส่งผลต่อความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่เพศไม่มีผลแตกต่าง ปัญหาที่พบ ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาความยากจน และนโยบายส่วนใหญ่เป็นแบบบนลงล่างที่ไม่สอดคล้องกับสภาพ

ปัญหาในพื้นที่ ข้อเสนอแนะ คือ ควรเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. แนวการบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า 1. ฉันทะ ความพอใจ คือ การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานด้วยความรักและเต็มใจ มีเป้าหมายร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน 2. วิริยะ ความเพียร คือ การส่งเสริมให้บุคลากรมีความมุ่งมั่น อุตุน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและรับผิดชอบต่อนหน้าที่อย่างต่อเนื่อง 3. จิตตะ ความเอาใจใส่ คือ การสนับสนุนให้บุคลากรตั้งใจ ใส่ใจรายละเอียด ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพ 4. วิมังสา การใช้ปัญญาไตร่ตรอง คือ การส่งเสริมให้คิดวิเคราะห์ ไขเหตุผล เรียนรู้จากข้อผิดพลาดและปรับปรุงงานให้เหมาะสมกับพื้นที่ จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรียา พงษ์สุทัศน์ (2564) ที่ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พบว่าบุคลากรที่มีฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสาในการทำงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรในภาพรวม

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

กล่าวโดยสรุป การบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถดำเนินการได้ดังนี้:

ฉันทะ ความพอใจ ส่งเสริมให้ทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชนมีความพึงพอใจในการทำงาน โดยการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมและการให้บริการที่มีคุณภาพ สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานเพื่อให้เกิดความรักและความพอใจในงานที่ทำ

วิริยะ ความเพียร ส่งเสริมการทำงานด้วยความมุ่งมั่นและไม่ท้อถอย การพัฒนาโครงการต่าง ๆ ต้องมีความพยายามและการปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

จิตตะ ความคิดมุ่งมั่น การตั้งใจทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนให้ทุกภาคส่วนมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน และยึดมั่นในความมุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่น

วิมังสา ความไตร่ตรอง การตัดสินใจและการดำเนินงานที่มีการคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบ ใช้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจและปรับปรุงกระบวนการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการทบทวนและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

โดยการนำหลักอิทธิบาทธรรมเหล่านี้มาใช้จะช่วยเสริมสร้างการพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณภาพ มุ่งมั่นในเป้าหมาย และมีการปรับปรุงเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กำหนดนโยบายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน โดยบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมให้เป็นแนวทางปฏิบัติของบุคลากรทุกระดับ เพื่อสร้างความตระหนักรู้และยกระดับคุณภาพการทำงานอย่างต่อเนื่อง

2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดอบรม ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในหลักอิทธิบาทธรรม พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานด้วยความเต็มใจ เอาใจใส่ และพากเพียรในการปฏิบัติงานตามภารกิจ

3. กำหนดแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักธรรม โดยเฉพาะการใช้วิมังสา หรือการไตร่ตรองวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จัดกิจกรรมเสริมสร้างทัศนคติและแรงจูงใจในการทำงาน โดยเน้นการปลูกฝังฉันทะ ให้แก่บุคลากร ด้วยกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น เวิร์กช็อปจิตอาสา การประกวดแนวคิดพัฒนาท้องถิ่น หรือการแบ่งปันประสบการณ์ความสำเร็จในการทำงาน
2. กำหนดแผนส่งเสริมความเพียรและความรับผิดชอบ (วิริยะ) ด้วยการสร้างระบบติดตามผลการทำงานรายบุคคลและทีมงาน จัดให้มีรางวัลหรือการยกย่องผู้ที่แสดงความเพียรและความทุ่มเทอย่างต่อเนื่อง
3. พัฒนาทักษะด้านการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ (จิตตะ) โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการวางแผน การจัดการงาน และการควบคุมคุณภาพ เพื่อให้บุคลากรมีความใส่ใจในทุกขั้นตอนของการทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการบูรณาการหลักธรรมอื่นในพระพุทธศาสนา เช่น หลักสัพบุรีธรรมหรือหลักทศพิธราชธรรม เพื่อเปรียบเทียบกับอิทธิบาทธรรมในการเสริมสร้างประสิทธิผลของการบริหารงานภาครัฐ
2. ศึกษาผลของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับชุมชน เพื่อให้เห็นผลในเชิงรูปธรรมต่อสังคมและท้องถิ่น
3. วิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จหรือข้อจำกัดในการบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมในบริบทที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2567). *สถิติประชากรจากทะเบียนราษฎร ณ เดือนล่าสุด ปี 2567: ตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี*. สืบค้น 15 เมษายน 2568, จาก <https://shorturl.asia/cdg09>
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิต.
- พระจอม จารุณโณ. (2562). *ประสิทธิผลของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระวิโรจน์ ธีรโว. (2562). *ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเรียง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัชรญา พงษ์สุทัศน์. (2564). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุติธรรม ปัทมะ. (2558). *การปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น (The Local Administrative Reform)*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- วิกานดา ศรีศักดิ์ดา. (2567). การพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบลศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 6(5), 1121-1130.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร. (2568). *รายงานผลการดำเนินงาน*. สืบค้น 15 เมษายน 2568, จาก <https://shorturl.asia/VhdXv>